GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 178. — *Vinerĭ, 14 (26) Augustŭ.* — 1887.

Brașovŭ, 13 Augustŭ 1887.

Linia telegrafică fiindŭ întreruptă n'amŭ primitŭ erĭ nicĭ o depeșă, ca sĕ scimŭ ce se mai petrece în Bulgaria, asupra căreia suntŭ ațintite tóte privirile.

Nu se póte nega, că fasa în care a întratŭ acuma cestiunea bulgară prin suirea pe tronŭ a prințului de Coburg inspiră cabinetelorŭ mai multe îngrijirĭ ca până acum.

De altă parte cele ce se petrecŭ în Bulgaria, enunciările principelui și ale căpeteniilorŭ bulgare, precum și atitudinea puterilorŭ față cu faptele ce se săvêrșescŭ oferŭ unŭ deosebitŭ interesŭ.

Fie-care se întrébă cu o dréptă curiositate, cum o sĕ se termine acéstă nouă crisă, la ce sfêrșitŭ o sé ajungă Bulgarii și ce resultatŭ o sé aibă atitudinea plină de temere și de reserve a marelorŭ puterĭ.

Se vorbea de aceea, că Anglia, Austria și Italia arŭ fi gata a recunósce pe principele. Dér sosirea lui în Têrnova și mai alesŭ intrarea lui în Sofia ne-au doveditŭ că, și décă numitele puterĭ arŭ avé dorința acésta, ele suntŭ încă departe de a o puté împlini.

Representanții acestorŭ puterĭ au absentatŭ dela primirea principelui, tocmai așa ca și representanții Rusiei, Germaniei și Franciei. Ba mai multŭ, organele oficióse ale guvernelorŭ acestorŭ state au întors'o acum pe altă córdă, dândŭ principelui de Coburg sfatulŭ sĕ părăséscă Bulgaria, după ce și-a făcutŭ plăcerea d'a se preumbla în triumfŭ prin orașele principale ale Bulgariei.

I se impută prințului Ferdinand mai cu sémă, că s'a depărtatŭ dela basele tractatului din Berlinŭ și că, urmândŭ unorŭ sfaturĭ fatale ce pare că i s'au datŭ de către nisce ómenĭ carĭ voescŭ sĕ facă imposibilă domnirea lui, a provocatŭ directŭ mânia tuturorŭ puterilorŭ. De aceste puterĭ chiar unŭ Battenberg a avutŭ respectŭ. Cum sé voiascŭ dér unŭ Coburg a le nesocoti?

Este clarŭ că de unŭ lucru se temŭ cabinetele, că adecă purtarea de față a prințului de Coburg va face de lipsă ca Europa sĕ intervină în Bulgaria și că astfelŭ s'ar pregăti calea ocupațiunei rusescĭ pe care tóte arŭ voi s'o împedece.

Rusia a și pusŭ cestiunea așa, încâtŭ ea numai printr'o intervențiune se póte resolva. Șireți cum suntŭ însĕ diplomații din Petersburg, ei s'au adresatŭ mai ântêiu la Sultanulŭ, cerêndŭ intervențiunea lui în numele tractatului din Berlinŭ.

In ḍilele acestea se lățise în Bulgaria faima că Pórta va trimite la Sofia unŭ comisarŭ estraordinarŭ în persona lui Artin-Efendi și că acestŭ comisarŭ turcescŭ va fi acompaniatŭ de unŭ comisarŭ rusescŭ. Se înțelege că acéstă veste a trebuitŭ sĕ producă mare turburare între Bulgarĭ. Intr'aceea însĕ Pórta temporiseză ca totdéuna și nu se póte hotărî sĕ facă pasulŭ ce-lŭ cere guvernulŭ rusescŭ.

Se constată adecă, că Rusia în adevĕrŭ a somatŭ pe Pórta sĕ trimétă imediatŭ unŭ comisarŭ la Sofia. Cererea Rusiei este susținută și de Francia și se asigură, că Germania gelósă de acésta s'a apropiatŭ și ea de vederile Rusiei și stăruesce prin urmare în aceeași direcțiune ca sĕ se facă ordine în Bulgaria.

Interesantŭ este, că în legătură cu probabilitatea unei intervențiunĭ a puterilorŭ s'a lățitŭ în România faima, că concentrările cele marĭ pentru manevrele din anulŭ acesta ale armatei române s'ar face mai multŭ în vederea unei eventuale ocupărĭ a Bulgariei de către trupele române la mandatulŭ puterilorŭ. Planulŭ acesta ar fi destulŭ de aventuriosŭ, pe lângă aceea că e lipsitŭ de orice temeiu încâtŭ privesce relațiile de până acum ale României cu Bulgaria; cu tóte acestea faima ce se lățesce despre o eventuală ocupare de către trupele române pare a prevesti în adevĕrŭ o apropiată intervenire din partea puterilorŭ.

Pentru momentŭ totulŭ atêrnă dela hotărîrile Sultanului. Rusia cere intervenirea lui și se anunță, că ea ar fi cerutŭ chiar ca sĕ se facă o ocupațiune mixtă, așa ca Rușii sĕ ocupe Bulgaria propriu ḍisă, ér Turcii Rumelia orientală.

Nu este cu neputință, ca vr'una dintre puterĭ, vrêndŭ sĕ împedece o ocupațiune rusă, sĕ se fi gânditŭ la espedientulŭ de a se trimite trupe române în Bulgaria.

Intr'aceea este multŭ comentată vorbirea ce a ținut'o metropolitulŭ Clemente principelui în Sofia. A esprimatŭ adecă metropolitulŭ Clemente speranța, că prințulŭ va conduce poporulŭ bulgarŭ pe cărarea recunoscinței față cu Rusia, căreia are sĕ-i mulțăméscă liberarea și esistența sa, și că în casulŭ acesta póte fi sigurŭ că poporulŭ se va grupa împrejurulŭ lui și va fi radimulŭ tronului lui.

Acéstă vorbire se fi produsŭ nemulțămire între oficerii armatei și într'adevĕrŭ ea cuprinde o gravă amenințare la casŭ când principele ar călca pe urmele antecesorului sĕu.

Situațiunea prințului de Coburg se presentă dér pentru momentŭ astfelŭ: ca sĕ se scape teafĕrŭ, séu va trebui sĕ se întórcă în curêndŭ de unde a venitŭ, séu vrêndŭ a rĕmâné, va trebui sĕ se facă instrumentulŭ Rusiei.

Prințulŭ de Coburg în Bulgaria.

La felicitările primarului din Sofia, prințulŭ Ferdinand a rĕspunsŭ prin aceste cuvinte:

„Adêncŭ atinsŭ de primirea d-vóstre entusiastă, sunt fericitŭ că mĕ găsescŭ în mijloculŭ d-v. Rĕspundêndŭ la apelulŭ stăruitorŭ alŭ poporului, am socotitŭ de datoria mea a veni în acéstă țéră, a lua frênele guvernului, și a pune capĕtŭ crisei de care Bulgaria sufere de unŭ anŭ. Primirea ce întimpinŭ pretutindenĭ probéză câtŭ de multŭ aveam dreptate sĕ iau o atare hotărire. Sperŭ că cu spiritulŭ de împăciuire, cu respectulŭ legilorŭ, cu îndeplinirea obligațiunilorŭ internaționale, mai cu sémă cu binevoitorulŭ concursŭ alŭ Sublimei Porțĭ și cu sincera observațiune a datoriilorŭ nóstre către Curtea Suzerană, vomŭ isbuti a sfârși crisa, a face sĕ reintre Bulgaria în calea normală și a înaugura o eră de pace, de ordine și de prosperitate. Trăiască Bulgaria!"

Sera, prințulŭ fiindŭ sondatŭ asupra însemnărei cuvintelorŭ „îndeplinirea obligațiunilorŭ internaționale", a rĕspunsŭ: „Acésta însemnéză: terminarea drumurilorŭ de ferŭ, aranjamentulŭ cestiunei datoriei și a tributului Sublimei Porțĭ, a cestiunei liniei Rusciuk-Varna, etc.

Prințulŭ a primitŭ dimineța pe ofițerii garnisónei din Sofia. Intr'unŭ discursŭ rostitŭ pe franțuzesce, prințulŭ a vorbitŭ de disciplină și de unire. Elŭ a ḍisŭ că înțelegerea deplină între dênsulŭ și armată va fi siguranța și viitorulŭ țĕrei.

La Te-Deum, cântatŭ la Catedrală, ce era împodobită într'unŭ chipŭ mărețŭ, asista unŭ numĕrosŭ clerŭ. Prințulŭ, înconjuratŭ de statulŭ sĕu majorŭ, ocupa tronulŭ. După Te-Deum, mitropolitulŭ Clement a rostitŭ discursulŭ următorŭ:

„Poporulŭ bulgarŭ primesce cu entusiasmŭ pe prințulŭ, ale cărui calitățĭ le cunosce și pentru tronulŭ căruia elŭ va fi totdéuna gata sĕ-șĭ verse sângele. Prințulŭ cunosce, fără îndoială calitățile poporului, pentru că a acceptatŭ sĕ ia în mânĭ destinele sale. între alte virtuțĭ poporulŭ are recunoscința; de aceea elŭ e recunoscĕtorŭ Rusiei, căreia elŭ datoresce libertatea și existența sa."

Mitropolitulŭ în heiă esprimându-șĭ speranța, că prințulŭ va sci sĕ conducă poporulŭ pe acéstă cale a recunoscinței. In acestŭ casŭ, prințulŭ póte fi sigurŭ că poporulŭ sĕu se va grupa în jurulŭ tronului și-lŭ va susține cu tăriă.

***

O fóiă vienesă publică testulŭ ordinului către armată, datŭ de prințulŭ Ferdinand:

„După depunerea jurămêntului înaintea Sobraniei în vechea reședință bulgară, declarămŭ bravei nóstre armate bulgare, că amŭ luatŭ în mână administrarea țĕrii conformŭ § 11 din constituțiă, precum și comanda supremă peste oștire.

„Suntemŭ profundŭ convinșĭ, că brava și gloriósa oștire bulgară va fi însuflețită numai de o idee: Stricta îndeplinire a jurămêntului, ce l'a depusŭ astăḍĭ pentru credința și devotamentulŭ către noi și patria nóstră Bulgaria, că nicĭ unŭ felŭ de influențe esterne séu interne politice nu vorŭ fi în stare sĕ sdruncine acestŭ devotamentŭ și că cu ajutorulŭ lui Dumneḍeu se va justifica speranța nóstră ce o punemŭ în armată, noi și poporulŭ nostru.

Dumneḍeu celŭ atotputernicŭ sĕ o protégă, ca sĕ devie mare și tare pentru apĕrarea, libertatea și independența Bulgariei și spre onórea armelorŭ ei. Corpu'i sĕ fiă păstratŭ curatŭ și sĕ'i fiă menită victoria și gloria asupra dușmanilorŭ patriei".

Ferdinand.

După cum i se telegrafiază din Sofia fóiei „Kölnische Zeitung", acestŭ ordinŭ de ḍi a făcutŭ sensațiune, fiindŭ că elŭ arată că principele Ferdinand este hotărîtŭ sĕ nu facă nicĭ o concesiune Rușilorŭ în ceea ce privesce armata.

Aci putemŭ adauge, că principele Ferdinand a garantatŭ cu averea sa o comandă de 200,000 puscĭ cu repetiția, făcută de guvernulŭ bulgarŭ, la o fabrică de arme din Austria.

***

Prințulŭ Ferdinand de Coburg a primitŭ, se ḍice, dela mama sa, princesa Clementina de Coburg, o telegramă, în care ea provócă pe principele sĕ părăséscă câtŭ mai curêndŭ Bulgaria, unde abia va mai puté trăi multŭ timpŭ în liniște.

In legătură cu acésta stau și scirile sosite din Têrnova, că principele Ferdinand alŭ Bulgariei a primitŭ deja mai multe scrisorĭ amenințătóre, în care i se dă amicalulŭ sfatŭ sĕ părăséscă Bulgaria, décă îi e scumpă viéța. Aceste amenințărĭ se ḍice că suntŭ de provenință rusĕscă.

Sgomotulŭ despre ocuparea Bulgariei.

Ḍiarele înregistréză sgomotulŭ despre o eventuală ocupare a Bulgariei de către trupe rusescĭ, orĭ de către trupele unei puterĭ ce ar primi mandatŭ europeanŭ.

In acéstă privință se mai telegrafiază din Moscva ḍiarului „L'Indépendance belge", cu data dela 19 Augustŭ următórele:

D. de Nelidoff, ambasadorulŭ rusŭ la Constantinopole, a sositŭ aḍĭ la Berlinŭ, însărcinatŭ cu negocierile privitóre la ultima fasă a cestiunei bulgare.

Se afirmă din sorginte autorisată că d. de Bismarck a reînoitŭ asigurarea că ar vedé aḍĭ cu mulțămire ocuparea Bulgariei de către Rușĭ, décă se va stipula prealabilŭ cifra trupelorŭ și caracterulŭ ocupărei.

Este mai multŭ decâtŭ probabilŭ, că acéstă combinațiune nu va atrage după sine nicĭ unŭ angageamentŭ.

SCIRILE ḌILEI.

Din tóte părțile Ardealului sosescŭ scirĭ despre orcanulŭ dela 6 (18) Augustŭ. Pretutindenea furtuna a fostŭ violentă și a pricinuitŭ pagube enorme. In valea Someșului trebue că furtuna a fostŭ nemai pomenită. Din Gelău se raporteză că furtuna a aruncatŭ sute de peșcĭ din Someșŭ pe uscatŭ, și poporațiunea i-a adunatŭ cu grămada.

—x—

Prințulŭ de Bismarck îșĭ va serba la 11 (23) Septemvre viitorŭ jubileulŭ de 25 anĭ de când este ministru președinte alŭ Prusiei.

—x—

Recolta în Bucovina și mai alesŭ în părțile despre améḍă-ḍi va fi anulŭ acesta fórte slabă, căcĭ mai multe sĕptĕmânĭ după olaltă a fostŭ o secetă și o arșiță

aşa de mare, că mai tóte pânele au închiercitŭ şi s'au uscatŭ. Păpuşoiulŭ pe unele locurĭ n'a legatŭ mai defeliu, ci a rĕmasŭ sterpŭ, eră pe altele nicĭ n'a crescutŭ. Dér nicĭ fructe nu vorŭ fi multe şi mai alesŭ persece, căcĭ pétra de astă-primăvéră şi omiḑile au stricatŭ forte multŭ pomilorŭ. Şi legume, din causa secetei, încă vorŭ fi puţine, scrie »Revista Politică«.

—x—

Ministeriulŭ ungurescŭ de interne primind informaţiunĭ, că unii mijlocitorĭ de servitore falsifică condicuţele acestora, corigêndŭ nota condicuţei după bunulŭ lorŭ placŭ, spre a induce publiculŭ în eróre, a învitatŭ printr'o ordinaţiune-circulară municipiile, ca sĕ aviseze autorităţile competente d'a cerceta asemenea abusurĭ, de cumva condicuţele ajungŭ la ele pe cale oficială şi eventualele falsificărĭ sĕ le arate respectivei judecătorii de cercŭ, pentru ca sĕ se potă porni procedura penală contra falsificătorilorŭ.

—x—

Suprarbitrările în Aradŭ, Dobriţinŭ, Oradea-mare, Biserica-albă, Seghedinŭ şi Timişora s'au amânatŭ dela 17 Septemvre pe ḑiua de 26 Septemvre.

—x—

Cetimŭ în »Foia Diecesană‘ din Caransebeşŭ dela 9 (21) Augustŭ a. c.: „Conformŭ ordinaţiunei consistoriale publicate în acéstă foiă, conferenţele pregătitore cu comisarii conferenţelorŭ învĕţătoresci s'au ţinutŭ Lunĭ, Marţĭ şi Mercurea trecută. Conducĕtoriulŭ acestorŭ conferinţe a fostŭ d. profesorŭ de pedagogiă Platriciu Drăgălina, pe carele on. publicŭ ilŭ cunósce din interesantele tractate istorice publicate în fóia nostră. Materia conferinţelorŭ din anulŭ acesta este »Planulŭ de învĕţămêntŭ şi esercitii practice din istoria universală‘. Tractarea istoriei în şcóla poporală este unulŭ dintre cele mai grele obiecte. D. Drăgălina însĕ cu mare desteritate şi cu precise cunoscinţe de lucru propuse metodulŭ, care înlesnesce şi face intuitivŭ pe câtŭ se póte şi acestŭ studiu abstractŭ; dér şi comisarii s'au arĕtatŭ de profesorulŭ lorŭ, dovedindŭ prin prelegerile de probă, că nu numai c'au pĕtrunsŭ metodulŭ istoriei, dér şi l'au şi însuşitŭ pe deplinŭ, încâtŭ putemŭ ḑice, că pregătirea a succesŭ câtŭ se póte mai bine. Mai departe notificămŭ, că comisarii: Martinŭ Ţapu şi Stefanŭ Albu suntŭ impedecaţĭ a conduce conferinţele în ppbiteratele încredinţate lorŭ, şi astfelŭ conferinţele învĕţătorilorŭ din ppbiteratulŭ Vĕrşeţului le conduce d lŭ asesorŭ consistorialŭ Ioanŭ Ionaşŭ, éră în ppbiteratulŭ Făgetului d. George Mageţiŭ învĕţător în Sacoşŭ ungurescŭ.

—x—

In sĕptĕmâna trecută s'au vêndutŭ în Mercurea la licitaţiă dece boi confiscaţĭ sub cuvêntŭ că au fostŭ aduşĭ ca contrabandă din România.

—x—

In conventulŭ anualŭ alŭ bisericei ev. conf. augsb. din districtulŭ Tisei, ţinutŭ în ḑilele trecute, în locŭ sĕ se tracteze cestiunĭ de interesŭ bisericescŭ, s'a ţinutŭ judecată asupra duorŭ pretinse afacerĭ panslaviste. Anume, episcopulŭ Czekus avisase senioratulŭ, ca sĕ céră unŭ reversŭ dela învĕţătorulŭ Ludw. Klementisz din Tiszolcz, care fusese invinuitŭ de nisuinţe panslaviste. Der deorece mai târḑiu reversulŭ fŭ anulatŭ de presbiteriu, episcopulŭ ceru, ca în contra presbiteriului sĕ se pornéscă cercetare disciplinară, cerere pe care senioratulŭ n'a satisfăcut'o până a um. Inspectorulŭ senioratului Szentivanyi numì procederea presbiteriului scandalósă, ér pe seniorulŭ Czener urḑitor intelectualŭ alŭ acestei afacerĭ. La propunerea lui Pechy se esprimă desaprobarea contra presbiteriului din Tiszolcz A doua afacere e, că acelaşĭ presbiteriu n'a ascultatŭ de provocarea episcopului Czekus, ca în contra învĕţătorului Szalva din Klenocz sĕ se pornéscă cercetare disciplinară, fiindŭ că a editatŭ unŭ călindarŭ — vedĭ Dómne — panslavistŭ, duşmanŭ Ungurilorŭ. S'a hotărîtŭ, după multă vorbă, ca presbiteriulŭ sĕ pornéscă contra lui Szalva cercetare disciplinară într'unŭ timpŭ anumitŭ şi sĕ lŭ suspendeze imediatŭ din postŭ. — Se scie că »panslavismulŭ« acestora constă în faptulŭ, că ei luptă contra maghiarisării şcólei şi bisericei lorŭ.

—x—

Cetimŭ în »Kolozsvar‘: »O veche datorinţă a facultăţii de medicină din Cluşiu s'a împlinitŭ, deórece ministrulŭ justiţiei a ordonatŭ, ca cadevrele arestanţilorŭ din penitenciarulŭ dela Gherla, pe care nu le cere nimenea, sĕ se predea institutului anatomicŭ din Cluşiu. Se calculéză pe anŭ 20—25 cadavre“. — Ce dorinţă!

—x—

In Pesta a muritŭ deunăḑile Dr. Bukovinszky, după ce a testatŭ, din averea sa de 100,000 fl., suma de 60.000 fl. pentru diferite scopurĭ unguresci, anume între altele 4000 fl. pentru associaţiunea industrială ungurescă din Ardelŭ, 4000 fl. pentru biserica rom. cat. a Ceangăilor imigraţĭ, pentru preotulŭ şi învĕţătorul lorŭ, 4000 fl. pentru crescerea unui şcolarŭ sĕracŭ ceangău, 4000 fl. pentru biserica ref. a Ceangăilorŭ din Bucovina şi 2000 fl. pentru întreţinerea şcólelorŭ ref. ale Ceangăilorŭ de aci şi din Bucovina.

Dispositiunĭ contra confesiunilorŭ.

Suntŭ admirabile dispositiunile, carĭ de carĭ mai noué, ce le iau miniştrii unguresci contra a totŭ ce e confesionalŭ. Până acum e anulŭ, învĕţătorii, respective profesorii dela scólele confesionale, mai aveau celŭ puţinŭ atâta consideraţiă din partea organelorŭ statului, că, pe lângă o cerere provĕḑută cu timbru de 50 cr., puteau dobêndi dela direcţiunea centrală a căilorŭ ferate unguresci unŭ libelŭ de călĕtoriă pe căile ferate unguresci cu unŭ preţŭ scăḑutŭ de 50%. Ei erau mulţămiţĭ şi cu acestŭ favorŭ, măcarŭ că fără nicĭ unŭ drept şi fără nicĭ o consideraţiă logică se făcea o deosebire între învĕţătorii confesionalĭ şi între cei de statŭ, cărora li-se concedea libelŭ de călĕtoriă redusŭ cu 66%, va se ḑică cu 16% mai josŭ ca la cei confesionalĭ.

Vrêndŭ póte, ca sĕ îmblândéscă acéstă furiă a ministrului de comunicaţiune, care în companiă cu colegii sĕi lovesce în confesiunĭ, deosebite corporaţiunĭ de ale profesorilorŭ unguresci romano-catolicĭ au aflatŭ de cuviinţă, ca cu ocasiunea alegerilorŭ dietale din periodulŭ trecutŭ sĕ voteze cu guvernulŭ. Nu şĭ au ajunsŭ însĕ scopulŭ nicĭ pe acésta cale de linguşire, căcĭ pe când profesorilorŭ dela scolile de statŭ li-se acórdă acum, ca şi mai 'nainte, libele de călĕtoriă pe căile ferate unguresci cu preţulŭ scăḑutŭ cu 66%, pe atuncĭ profesorilorŭ dela scólele confesionale li-s'a denegatŭ cu totulŭ orĭ-ce reducere de preţŭ. Dispositiunea acésta a ministrului de comunicaţiune este cu atâtŭ mai nedréptă, cu câtŭ profesorii scólelorŭ de statŭ prin nimicŭ nu suntŭ superiorĭ profesorilorŭ dela scólele confesionale. Diferenţa zace numai în aceea, că pe cândŭ celorŭ dintâiu li-se acordă — pe basa monopolisărei patriotismului — favorurĭ nenumĕrate şi un salarŭ mai grasŭ póte de cum arŭ merita, pe atuncĭ profesorilorŭ şi scólelorŭ lorŭ confesionale nu li-se dă din partea statului — dér negreşitŭ din banĭ românescĭ — absolutŭ nicĭ unŭ ajutorŭ, ba li se denegă chiar şi cele mai micĭ favorurĭ, cuvenite instituţiunilorŭ culturale din patriă.

Acéstă nouă dispositiune, pe care numai în ajunul vacanţelorŭ de éstŭ timpŭ au luat'o la cunoscinţă profesorii scólelorŭ confesionale, le póte servi ca o nouă dovedă, mai alesŭ profesorilorŭ romano-catolicĭ, că prin linguşirĭ şi prin votare la alegerĭ pentru candidaţii guvernului, nicĭ-odată nu se póte elupta dreptulŭ unei confesiunĭ.

Din fostulŭ comitatŭ Dobêca, în Augustŭ 1887.

La adresa on. comitetŭ centralŭ alŭ „Asociaţiunei transilvane pentru cultura şi literatura poporului românŭ“.

In legătură cu interpelaţiunea comembrului Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ, făcută în adunarea generală a Asociaţiunei nóstre de anulŭ trecutŭ, ţinută în Alba Iulia, relativŭ la starea fondului scólei centrale române alŭ fostului comitatŭ Dobêca, din Gherla, în ajunulŭ ţinerei adunărei generale din éstŭ anŭ — din nou ne permitemŭ a atrage atenţiunea Onoratului comitetŭ şi a Adunărei generale asupra conţinutului următórelorŭ dispositiunĭ din „Invoirea fundamentală« de dto 8 Maiu 1862 a comunelorŭ române din numitulŭ comitatu Dobeca:

a) p. 24. „Fiind-că convenţiunea nóstră se unesce deplinŭ cu scopulŭ măreţŭ alŭ Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului românŭ în Transilvania cu reşedinţa în Sibiiu:

Aşa noi punemŭ totŭ institutulŭ acesta, atâtŭ în privinţa fondului şi a averei, câtŭ şi în privinţa planului de învĕţămêntŭ sub nemijlocita priveghere a numitei asociaţiunĭ‘.

b) p. 25. „Priveghiarea acesta va consta însĕ întru a griji, ca averile sĕ se administreze după convenţiunea acésta, şi învĕţăturele sĕ se propună după planulŭ institutului. . . ér când în astă privinţă ar simţi scădere, sĕ facă arătare la adunările representanţilorŭ anuale, orĭ ocasionale, şi sĕ ceră vindecarea rĕului“.

c) p. 26. „Asociaţiunea pentru literatura şi cultura poporului românŭ în Transilvania‘ va pute întreprinde dreptulŭ acesta de priveghiare, trimiţêndŭ din membrii sĕi comisarĭ, carĭ sĕ cerceteze scola, cursulŭ învĕţăturelorŭ, protocolulŭ şi tóte raţiunile senatului, şi va pute c'unŭ cuvêntŭ toţĭ paşii banĭ de dênsa aflaţĭ a-i face, numai ca institutulŭ sĕu scóla acésta sĕ 'nflorescă şi sĕ fiă asecurată.

Tóte dispositiunile şi actele relativŭ la scóla acésta, precum şi menţionata „Invoire fundamentală“ aprobată de reg. guvernŭ transilvanŭ cu data Cluşiu 13 Iuniu 1862 Nr. 12717/1862 se află publicate per extensum în Nrii. 27 şi 28 din »*Fóia pentru minte, inimă şi literatură*“ din anulŭ 1862, din carĭ acte etc. unŭ esemplarŭ trebue sĕ se afle — în înţelesulŭ p. 31 din desŭ pomenita „Invoire fundamentală — şi în archivulŭ »Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului românŭ în Transilvania“ din Sibiiu.

Mai mulţĭ membrii ordinarĭ ai „Asociaţiunei din fostulŭ comitatŭ alŭ Dobêcei“.

Agricultura în Germania.

O escursiune agricolă făcută la Rosalii 1884 în provincia Sacsonia

Ocnele şi industria dela Stassfurt.

(Urmare.)

Spre scopulŭ arătatŭ elŭ şĭ-a construitŭ o cale ferată transportabilă din laborator până în grădină, numai de vre-o 130 stânjinĭ lungime, cu 4 vagóne micĭ, şi în fiacare vagonŭ a pusŭ câte 8 óle, construite anume în formă

FOILETONU.

(36)

Misterele Veneţiei.

de Edouard Didier, traducere de *Ioanŭ S. Spartali.*

XIII.

Fantele.

„Aţĭ auḑitŭ toţĭ vorbindu-se de Carmagnol. Car
»magnol ésta era unŭ generalŭ cu forte mare nume la
„inceputulŭ vecului éstuia. Eu, care vĕ povestescŭ, am
»slujitŭ sub dênsulŭ. Carmagnol, după ce a comandatŭ
»trupele ducelui de Milan, se desgustase de patronulŭ sĕu
»şi venise după servicii în Veneţia, unde i se dete unŭ
„comandamentŭ mare, comandamentulŭ unei armate în-
„sărcinată sĕ lupte împotriva necredincioşilorŭ, carĭ pu-
»seseră mâna pe Candia. Eu fă eam parte din armata
„aceea. Mai mulţĭ anĭ pe rêndŭ am vĕḑutŭ pe Carmag-
»nol la lucru, şi, v'o spunŭ inc'odată, elŭ era unŭ gene-
»ralŭ vestitŭ, care nu sta în furgonŭ. când era vorba
„sĕ ducă trupele la asaltŭ. Se punea în frunte şi nu
„îngrija de sine, după cum nu îngrija nicĭ de alţii. De
„aceea şi fiecare soldatŭ ilŭ adora. Insĕ în o hii Sena-
»tului generalulŭ Carmagnol avea unŭ cusurŭ, elŭ avea
»mare stimă pentru orĭ-cine simţea că 'i bate o sabiă pe
»cópsa stângă. Câtŭ despre ómenii ceia cu rochii de
„catifea căptuşite cu eacom, carĭ şedŭ pe scaune în Sfa-
„tulŭ celŭ Mare, Carmagnol alŭ meu nu se turbura de
»ei, după cum nu se tulbură soldatulŭ de plosca pe care
„a golit'o. Judecaţĭ chiar voi, n'avea elŭ dreptate? Ce
„omŭ sdravĕnŭ era Carmagnol!“

Aci bĕtrânulŭ se întrerupse şi şterse o lacrimă pe care o vĕrsà spre amintirea fostului lui generalŭ, pe urmă urmà ast felŭ:

„Cu totulŭ altfelŭ era când Senatulŭ ii trimitea or-
„dine. Pricepeţi că Carmagnol alŭ meu le punea sub
»şêua calului sĕu şi pe deoparte asigura pe Serenisima
»Republică că o va asculta, ér pe de altă parte făcea
„cum ilŭ tăia pe dênsulŭ capulŭ şi avea dreptate. Nu'ţĭ
»vine sĕ turbezĭ, vĕ întrebŭ eu, când scii, că eştĭ unŭ
„generalŭ vitezŭ, care ai ideia ta, care ţĭ-ai studiatŭ tĕ-
»rîmulŭ, care sci ce poţi trage dela trupele pe carĭ le-ai
„dresatŭ, când te pomeneştĭ că primescĭ unŭ ordinŭ de
„bătae, orĭ ceva cam la felŭ, dela nisce domnĭ marĭ.
„carĭ n'au vĕḑutŭ altŭ câmpŭ de bătae decâtŭ piaţa Sf.
«Marcu, şi care nu sciu sĕ comande o armată. după cum
„nu sciu eu sĕ slujescŭ o liturghie.

„Senatulŭ însĕ se încăpăţîna sĕ'i dea poruncĭ şi
»Carmagnol se încăpăţina sĕ nu le asculte.

„In lagĕrŭ se şi rĕspândise vestea despre neînţe-
-legerea dintre Senatŭ şi prea iubitulŭ nostru generalŭ
„şi noi, soldaţii, îi luamŭ partea lui Carmagnol şi ḑi-
„ceamŭ între noi:

„— Ascultă-ne, Carmagnol! Dă-ne ordinulŭ sĕ dămŭ
„unŭ iuruşŭ (asaltŭ) prin rochiile negre şi sĕ ne veḑĭ
»că nu ne codimŭ.

„Carmagnol scia tóte amĕnuntele acestea. Ne zîmbea
„când trecea prin lagĕrŭ şi în faţa stăpânirei se ţinea
„bine, răḑimându-se pe opinia şi la trebuinţă chiar pe
„armele soldaţilorŭ lui.

„Senatului însĕ nu-i plăcea încăpăţînarea asta a
„lui Carmagnol d'a face după capulŭ lui Sfatulŭ celŭ
„mare în sfîrşitŭ plictisindu se d'a vedea că Carmagnol
„refusă cu încăpăţinare ca sĕ-i dea ascultare, hotărăsce
„sĕ-i trimetă unŭ emisarŭ cu scrisorĭ de rechemare. Se-
„natulŭ luà comanda din mâna lui Carmagnol. Inţelege-ţĭ
„feţii mei, că asta nu-i putea plăcé lui. S'a înfuriatŭ
»grozavŭ şi a pusŭ soldaţĭ sĕ plimbe pe trimisulŭ Sena-
„tului călare pe unŭ măgarŭ şi cu nisce vorbe de ocară
»scrise p'o tăbliţă şi alĕrnate de gâtŭ. Bietulŭ emisarŭ
„fu pe urmă trimisŭ înapoi în Veneţia ca sĕ spue Sena-
„tului că Carmagnol are sĕ rĕmâe totŭ în fruntea tru-
„pelorŭ. Sĕ ne fi vĕḑutŭ pe noi ce mulţămiţĭ eramŭ!

„Nu se mai gândea nimenĭ la întêmplarea asta,
„când, într'o ḑi, pe când trupele erau aşedate în mijlo-
»culŭ lagĕrului pentru o inspecţiă a generalului, unŭ
„omŭ necunoscutŭ de noi toţĭ, deşi era îmbrăcatŭ ca
„unŭ ofiţerŭ cu rangŭ înaltŭ, trecu călare pe dinainteŭ
„frontului steagului şi se oprì cam în mijlocŭ, cu faţa
»la trupe de carĭ era despărţitŭ numai de vr'o ḑece paşĭ.
„Atuncĭ scoe din buzunarŭ o bonetă roşiă împodobită
„cu unŭ sechinŭ de aurŭ şi şĭ-o puse pe capŭ.

„Nicĭodată n'aţĭ simţitŭ ceva ca aceea ce amŭ sim-
„ţitŭ noi. Toţĭ amŭ încremenitŭ.

„— Fantele! strigară soldaţii.

»Orĭ-care din voi, dragii mei. scie ce va sĕ ḑică
„Fantele Culmea puterei, representaţia viuă a Sena-
„tului, a Sfatului de ḑece, a Sfatului de trei, Inchisiţia
»personificată într'unŭ omŭ, Messer Grande. Nimenĭ
„dintre noi nu avusese în viéţă prilejulŭ sĕ veḑă pe
„Fantele, fiindŭ că elŭ nu s'arată decâtŭ rarŭ şi tot-
„déuna în crise grave. Aşa că deşi ne cuprinsese o

cilindrică, şi de unŭ metru de adêncĭ, în totalŭ avea 4 vagóne cu 32 ole. In grădină, la unŭ locŭ mai adăpostitŭ de curenţĭ şi de vênturĭ, a clăditŭ unŭ chioscŭ, o căsuţă de sticlă, ai cărei păreţĭ, acoperişŭ etc. erau cu totului totŭ de sticlă, aşa ca sórele sĕ pótă străbate la plante în orĭ şi ce timpŭ alŭ ḑilei, déră vêntulŭ şi ploia sĕ nu le pótă ajunge de locŭ. Pentru ca ele sĕ aibă aerŭ curatŭ, întocmai ca şi cele din libertate, deschidea o ferestră din partea, unde aerulŭ era în linişte, seu când timpulŭ era frumosŭ le împingea cu vagonele la aerulŭ liberŭ, der la cea mai mică adiere a vêntului le aducea érăşĭ înapoi în chioscŭ. Cu tóte aceste precauţiunĭ, se înţelege, că aducerea de materii hrănitóre din altă parte, era cu neputinţă. Ca dela începutŭ sĕ nu fiă în pămêntŭ nicĭ o substanţă organică, nici o materiă hrănitóre, lua nisipŭ sburătorŭ din o movilă sterilă de nisipŭ şi anume dela o adêncime de $1^1/_2$ metru, unde de sigurŭ, că nicĭ vêntulŭ, nicĭ ploia nu au putŭ aduce séu depune materii hrănitóre.

Totuşĭ nicĭ acestă precauţiune nu era de ajunsŭ, ci pentru ca sĕ stirpéscă orĭ şi ce urmă de substanţă organică, ce s'ar fi pututŭ afla cumva în movila de nisipŭ, a pusŭ nisipulŭ într'o tigaie şi l'a arsŭ câte o jumĕtate de oră la 100⁰ Celsius. Nisipulŭ astfelŭ curăţitŭ şi lipsitŭ de ori şi ce substanţă organică, l'a băgatŭ în ólele acelea afunde, şi a sĕmĕnatŭ în fiăcare ólă câte 8 bóbe de orzŭ. Fiăcare ólă o uda ḑilnicŭ cu câteva centimetri cunicĭ de apă destilată, din care érăşĭ era înlăturată orĭ-ce materiă hrănitóre, astfelŭ, încâtŭ pămêntulŭ sĕ fiă totdéuna aşa de umedŭ, precum ilŭ iubescŭ plantele, şi precum e şi în natură.

In privinţa nutrimentelorŭ a pusŭ în fiăcare vasŭ în formă de sărurĭ tóte elementele necesarĭ şi în mĕsura cuvenită, afară de unulŭ singurŭ, adecă a pusŭ apă, azot, varŭ, ferŭ, kali, magnesiă, sulfurŭ etc. afară de accidulŭ de fosforŭ, care din vasulŭ Nr. 1 lipsia cu desĕvêrşire. In vasulŭ Nr. 2, erau tóte ca în celŭ dinainte, numai câtŭ i s'a pusŭ şi accid de fosforu, însĕ în o cantitate neinsemnatŭ d mică. In vasele No. 3, 4, 5, 6, 7, 8—12 a pusŭ totŭ acealaşĭ materii, ca şi inainte, accidulŭ de fosforŭ însĕ treptatŭ totŭ în mĕsură mai mare. Deja vasulŭ No. 6 avea fosforulŭ în dosa cuvenită, ér de acolo înainte, elŭ întrecea din ce în ce mai multŭ.

Şi care a fostŭ resultatulŭ acestorŭ încercărĭ? Firele de holdă din vasulŭ Nr. 1, deóre-ce în curêndŭ au consumatŭ fosforulŭ ce se afla în grăunţe, şi altulŭ ne mai căpĕtândŭ, deşi rĕsăriseră şi inverḑiseră forte bine, au începutŭ sĕ devinĕ din ce în ce mai palide, şi în fine s'au uscatŭ cu totulŭ. Vasulŭ Nr. 2 arătà nisce fire ceva mai marĭ, dér şi ele forte palide şi şubrede, dela unŭ timpŭ încoce au încetatŭ cu crescerea şi desvoltarea şi duceau numai o viéţă pipernicită.

Firele din vasulŭ nr. 3 erau şi mai marĭ, mai puternice şi nu aşa palide, ear d'aci încolo cu câtŭ fosforŭ li se dăduse mai multŭ, cu atâtŭ şi ele erau mai marĭ şi mai vigurόse. Firile din vasulŭ Nr. 6 erau de totă frumseţea, de o verdeţă închisă. Dela Nr. 6 încolo, cu câtŭ fosforulŭ întrecea dosa cuvenită, în locŭ ca holda sĕ fie şi mai îmbelşugată, ea începea sĕ dea înnapoi, sĕ devină din ce în ce mai palidă, sĕ rĕmână mai mică, mai pipernicită, încâtŭ plantele din vasulŭ Nr. 12 nu se deosebeau de cele din vasulŭ Nr. 1 La o altă seriă de ole li-se dĕduse accidulŭ fosforicŭ, der li se retrăsese treptatŭ azotulŭ, şi érăşĭ cu acelaşĭ resultatŭ. In celelalte ole făceau totŭ incercărĭ de felulŭ acestora, însĕ cu alte plante, şi cu sărurile în diferite grade de solubilitate.

De aci vedemŭ lămuritŭ, că şi planta vrea şi trebue sĕ-şĭ aibă hrana ei anumită şi în mĕsură potrivită, şi orĭ câtŭ i s'ar da din alte materii, ele nu-i folosescŭ nimicŭ. Fără azot şi fără fosforŭ, planta nu póte vieţui; primulŭ e indispensabilŭ la formarea foilorŭ şi flórei, ér alŭ doilea, a semênţei. Totŭ aşa e cestiunea cu kali şi celelalte elemente. Decĭ nu e totŭ una, când ducĭ pe unŭ agru unŭ carŭ de gunoiu de vite, séu din mustŭ, care e compusŭ numai din paie şi noroiu. Decă unui agru i s'a împuţinatŭ tare varulŭ, câte-va carĕ de varŭ séu margă îi folosescŭ mai multŭ decâtŭ 4—5 gunoiurĭ straşnice, căcĭ tóte celelalte gunoiurĭ nu-i folosescŭ nimicŭ, ci elŭ caută numai varulŭ şi tocmai de acesta nu e pré multŭ. Şi érăşĭ décă ii lipsesce magnesia séu fosforulŭ, înzadarŭ îi grămădimŭ varŭ şi azotŭ, căcĭ nu-potŭ fi de folosŭ. Decĭ şi pămêntulŭ ca şi planta işĭ are vindecarea sa, remediulŭ sĕu propriu şi nu póte fi tămăduitŭ după calapodulŭ altora, celŭ multŭ scăderile şi daunele potŭ fi evitate, ca sĕ cultivăm acelŭ pămêntŭ cu plante, carĭ nu recerŭ o dosă însemnată din elementulŭ care lipsesce. Apoi érăşĭ, că nu tóte plantele recer elementele nutritive în aceeaşĭ cantitate, aceea ne-o arată analisele chimice ale plantelorŭ agricole, precum şi esperinţele de tóte ḑilele ale agricultorilorŭ practicĭ, carĭ prin variaţiunea plantelorŭ cu fóia îngustă: grâu, orzŭ, secară etc. cu altele cu fóia lată, cum e mazere, trifoiu, cartofĭ, sfecle etc. au căpĕtatŭ în ambele róde mai marĭ decâtŭ décă le-arŭ fi cultivatŭ una singură neîntreruptŭ pe acelaşĭ terenŭ.

(Va urma.)

Avisŭ! Inscrierile la scóla elementară de fete a Reuniunei femeilorŭ române din Sibiiu se potŭ face în ḑilele de 28 Augustŭ — 1 Septemvre a. c. st. n. între órele 8—10 a. m. în localulŭ direcţiunei şcolare (Strada Morii Nr. 8). Tacsa de înmatriculare este de 2 fl. v. a. Elevele, carĭ au cercetatŭ acéstă scólă în anulŭ trecutŭ, nu solvescŭ tacsă de înmatriculare. Didactrulŭ este de 2 fl. v. a. pe lună, care este de a se solvi anticipative.

Părinţii din provinciă işĭ potŭ adăposti copilele în internatulŭ Associaţiunei transilvane pe lângă o tacsă lunară de 22 fl. v. a., în care se cuprinde şi didactrulŭ.

Prelegerile se începŭ în 1 Septemvre a. c. st n.

Sibiiu, în 21 Augustŭ st. n. 1887.

Pentru comitetulŭ Reuniunei

Ioanŭ Bădilă vicepreşedinte. **Bologa** secretarŭ.

Mulţămită publică şi dare de sémă,

asupra ofertelorŭ primite de comitetulŭ pentru adunarea de ajutóre în favorulu incendiaţilorŭ din comuna Galaţĭ.

(Urmare.)

4. Din Braşovŭ, prin d-lŭ Ioanŭ Socaciu, profesorŭ la gimnasiulŭ românŭ de acolo, 50 fl. şi 50 cr. v. a. colectaţĭ dela d-nii: Ioanŭ Socaciu 1 fl., Lazarŭ Nastasi, profesorŭ 1 fl., Artemiu Feneşanŭ, profesorŭ 1 fl, Andreiu Bârseanŭ, profesorŭ 1 fl., George Chelariu, profesorŭ 1 fl., Dionisie Făgărăşanŭ, profesorŭ 1 fl., Nicolae Pilţia, profesorŭ 50 cr., Iosifŭ Fericeanŭ, profesorŭ 1 fl., Iosifŭ Maximŭ, profesorŭ 1 fl., A. Vlaicu, profesorŭ 1 fl., Ioanŭ C. Panţu, profesorŭ 1 fl., N. N. profesorŭ 1 fl., Ioanŭ Dobreanŭ, profesorŭ 1 fl., d-na Zoe Popŭ, confetăriţă 50 cr., I. Christescu, comersantŭ 1 fl., Gr. Birea, comersantŭ 1 fl., G. M. Zănescu, comersantŭ 1 fl., Petru Fara, amploiatŭ 1 fl., Negrea, locotenentŭ c. r. 1 fl., Petra Petrescu 1 fl., N. Strevoiu, 1 fl., N. Bărbuceanu 50 cr., Nicolae T. Ciurcu 1 fl., D. Stefanŭ 1 fl,, George Bârsanŭ, învĕţătorŭ 1 fl., Budiu, profesorŭ 1 fl., George Moianŭ, învĕţătorŭ 1 fl., Ioanŭ Dariu, invĕţătorŭ 50 cr., Ioanŭ Aronŭ, învĕţătorŭ 50 cr., Nicolau Oancea, invĕţătorŭ 20 cr., Z. B. învĕţătorŭ 20 cr., N. N. învĕţătorŭ 1 fl., I. Saniuce, secretarulŭ eforiei scol. rom. 1 fl., N. Mocanŭ 1 fl., G N. 60 cr., D. Eremias, nepoţii, 2 fl. N. N. B. 1 fl., Laurenţiu Maximilianŭ 1 fl., Ioanŭ Lengerŭ, advocatŭ 5 fl., Petru Nemeşiu, notarŭ reg. publ. 1 fl., Silvestru Moldovanŭ, profesorŭ 50 cr., Bartolomeiu Baiulescu, parochŭ 1 fl., Ioanŭ Duşoiu, comerciantŭ 1 fl., Fraţii Stănescu 2 fl., Diamandi Manole 5 fl., Vasile Voina parochŭ 1 fl.

(Va urma.)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

SOFIA, 24 Augustŭ. — Tonceff a luatŭ asupră'şĭ misiunea de a forma noulŭ cabinetŭ.

SOFIA, 24 Augustŭ. — Sgomotulŭ, că Artim-Efendi va sosi aci însoţitŭ de unŭ comisarŭ rusŭ, a făcutŭ rea impresiune.

SOFIA, 24 Augustŭ. — Representantulŭ germanŭ Thielmann a fostŭ avisatŭ sĕ nu părăséscă Sofia înainte de terminarea crisei.

SOFIA, 24 Augustŭ. — La serviciulŭ divinŭ ḑise archiepiscopulŭ Clement, că poporulŭ bulgarŭ trebue sĕ fiă recunoscĕtorŭ Rusiei pentru liberarea şi esistenţa sa. Elŭ speră că prinţulŭ va sci duce poporulŭ pe astă cale la cunoscinţa acésta, în care casŭ póte fi sigurŭ, că poporulŭ se va aduna împrejurulŭ tronului sĕu.

CONSTANTINOPOLŬ, 25 Augustŭ. — Intr'o telegramă către prinţulŭ de Coburg, Pórta desaprobă sosirea lui în Bulgaria înainte de a fi sancţionatŭ Pórta alegerea sa şi de a o fi aprobatŭ puterile.

CONSTANTINOPOLŬ, 24 Augustŭ. — Arătândŭ urmările îngrijitóre ce arŭ putea avea, Pórta a refusatŭ cu hotărîre cererea urgentă a Rusiei de a se trimite la Sofia imediatŭ Artim-Efendi.

BERLINŬ, 24 Augustŭ. — Impĕratulŭ a făcutŭ erĭ cea dintêiu preumblare cu trăsura.

DIVERSE.

Celŭ din urmă împeratu bizantinŭ. — Constantinŭ XII, Paleologulŭ, s'a apĕratŭ cu 7000 ómenĭ, ce îi mai rĕmăsese, contra Sultanului Mohamed II, care cu o armată de 300.000 ómenĭ şi cu 400 corăbiĭ împresuraseră Constantinopolea. După ce împĕratulŭ apĕrase zidurile 58 ḑile contra mulţimei duşmanilorŭ, aceştia în fine pĕtrunseră în oraşŭ la 29 Martie 1453. Dér şi aci bravulŭ împĕratŭ eşì cu sabia în mână înaintea năvălitorilorŭ. Toţi căpitanii de pe lângă dênsulŭ căḑură. Elŭ singurŭ mai rĕmase, dér plinŭ de rănĭ. „Óre nu se va găsi nicĭ o sabiă — striga elŭ — care sĕ mĕ scape de acéstă vieţă miserabilă?“ In acelŭ momentŭ capu-i fù despicatŭ de o sabiă turcéscă. Aşa căḑù tronulŭ bizantinŭ!

Unŭ crapŭ numismatŭ. — Joia trecută nisce amatorĭ, suindu-se într'o luntre şi dândŭ cu plasa aprópe de loculŭ unde se împreună rîurile Meurte şi Mozela, au prinsŭ, după o jumĕtate de oră de ostenelĭ, unŭ crapŭ fórte mare: cântărindŭ douĕḑecĭ şi cincĭ livre. Despintecatŭ şi curăţitŭ, se găsì în elŭ, spre marea mirare a celorŭ carĭ ilŭ pescuiră, trei piese de monete antice, unŭ liardŭ de Lorena de pe timpulŭ lui Leopoldŭ, o marcă de alamă cu inscripţiunea; Saladin, morile dela Saint Nicolas, 1520, şi o monetă mică de pe timpulŭ Temerariului. Ore acestŭ crapŭ era elŭ vre-unŭ numismată distrusŭ, séu ne aflămŭ în faţa unui casŭ de viéţă lungă animală?!

Rectificare. Capitlulŭ de mai 'nainte alŭ „Foiletonului“, intitulatŭ „Felice scapă“, a fostŭ capitlulŭ alŭ XII-lea, ér nu alŭ XI-lea, precum din eróre s'a tipăritŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

„gróză respectuósă, totuşĭ când vedeamŭ pe Fantele ni „se părea că sufletulŭ Patriei trecea în inimile nóstre „şi ni le mişca.

„Cum adică? o mână de soldaţĭ sĕ amenințe existenţa Republicei ĕstei'a marĭ, care era regina Adriaticei, „care era o putere temută, sĕ amenințe Veneţia, care „sta cu piciórele pe lagune! Nu! aşa ceva nu se putea

„Aşa se gândea orĭ şi care dintre noi când s'arătà „Fantele. Messer Grande ne şi câştigase pentru „causa sa mai nainte d'a fi deschisŭ măcarŭ gura şi „fiĕcare dintre noi repeta încetŭ numele acesta misteriosŭ:

»— Fantele! Fantele!«

„— Da, Io sono! ḑise Fantele cu o voce puternică, care întunecà deodată glasurile nóstre.

„Pe urmă ḑise:

»— Senatulŭ ia comandamentulŭ din mâna lui »Carmagnol şi-lŭ dă în judecată!

„Şi întorcêndu-se către prietinii cei mai bunĭ ai „lui Carmagnol, mai ḑise:

„— Arestaţĭ pe fostulŭ vostru comandantŭ!

»Şi-lŭ arestară!

„— Puneţi-lŭ în lanţurĭ!

„Şi ei ilŭ legară cu lanţurĭ.

„Aşa s'a întêmplatŭ feţii mei, şi generalulŭ acela »pe care-lŭ adoramŭ toţĭ, fù dusŭ înapoi în Veneţia ca „unŭ criminalŭ, şi nicĭ unulŭ dintre noi nu cuteză sĕ »protesteze, şi când îi táiară capulŭ pe Piazzetta, fiecare dintre noi, convinsŭ că Carmagnol era vinovatŭ „de înaltă trădare, aplaudă mórtea lui.

„Iacă, copii mei, ce póte Fantele!«

Pe când decanulŭ armatei povestea tinerilorŭ sĕi camaraḑĭ istoria lui Carmagnol, podestatulŭ primea visita unui omŭ credinciosŭ alŭ lui, care'i spuse că unŭ felŭ de procurorŭ însoţitŭ de grafierulŭ sĕu, amêndoi îmbrăcaţĭ cu rochii de lână negră şi pe capŭ cu barete (bonete) totŭ negre, debarcaseră la Isola Bella.

— Scii ce vré procurorulŭ ĕsta? întrebà podestatulŭ.

— Da, stăpâne!... pretinde că este însărcinatŭ sĕ'ţĭ comunice o hotărîre a Senatului.

Podestatulŭ încremenì d'o-camdată, aşa de cu neputinţă i se părea scirea asta, — sĕ'i triméţă unŭ procurorŭ lui, care aştepta o armată! — însĕ pe urmă se înfuria grozsnicŭ.

Ce sĕ facă? Cum sĕ'şĭ arate dispreţulŭ pentru hotărîrea Senatului?

Insĕ nebunia mândriei ilŭ împinse la hotărîrea acesta.

— Spune nebunului meu St. Leger sĕ vie aci, poruncì dênsulŭ.

Cum intră St. Leger în cameră, îi ḑise:

— Te-ai pricepe tu sĕ mĕ înlocuesci şi sĕ jocĭ cum se cade rolulŭ meu?

— Nu-i tocmai greu lucru. Fiă ḑisŭ fără supărare însĕ, întru câtŭ privesce nebunia tu m'ai întrece, vere! rĕspunse nebunulŭ cu sfruntare.

— Cum ai ḑisŭ?

— Ca sĕ jocŭ rolulŭ tĕu firesce nu am decâtŭ sĕ m'arătŭ ceva mai nebunŭ decâtŭ de obiceiu.

— Te emancipezĭ, nebune!

— Firesce, de vreme ce intru în rolulŭ meu de podestatŭ! rĕspunse St. Leger.

Pe buza lui Martinengo se ivì umbra unui zîmbetŭ.

Podestatulŭ ḑise:

— Ḑeu! bine ai rĕspunsŭ! Totŭ astfelŭ sĕ te porţĭ mai pe urmă cu cei doi mişei pe carĭ a cutezatŭ Senatulŭ ca sĕ mi-i triméţă. Arată te neruşinatŭ şi obraznicŭ şi ai sĕ fi perfectŭ!

— Oh, nicĭ odată n'am sĕ te potŭ egala în obrăznicia. Tu estĭ celŭ mai obraznicŭ omŭ de pe pămêntŭ, vere! ḑise blestematulŭ St. Leger.

Podestatulŭ se făcù că nu pricepe. Se întórse către servitorulŭ care aştepta poruncile lui, şi-i ḑise:

— Acum sĕ introducĭ pe maiestatea sa procurorulŭ. Insĕ nu aci, fiindcă teatrulŭ este pré micŭ pentru ca actorii sĕ pótă sĕ se misce în libertate, ci în curtea cea mare a, în curtea de onóre a castelului, unde sĕ se reunéscă tótă casa mea, dela oficerulŭ celŭ dintêiu şi până la celŭ din urmă servitorŭ.

Lucrurile fură făcute tocmai cum poruncise podestatulŭ. Nebunulŭ se puse în capulŭ peronului, încungiuratŭ de o curte caraghiósă compusă din rêndaşĭ de bucătăriă şi totŭ felulŭ de slugĭ de rêndŭ, fiăcare avêndŭ lângă sine, după porunca lui St. Leger, uneltele'i de lucru dreptŭ atribute.

Tóte slugile şi toţĭ soldaţii formau unŭ îndoitŭ şirŭ împrejurulŭ curţii de onóre, alŭ cărui mijlocŭ rĕmăsese golŭ.

Podestatulŭ sta singurŭ într'o feréstră din catulŭ întêiu, în dosulŭ unui balconŭ lucratŭ din ferŭ. D'acolo putea sĕ vaḑă totŭ ce era sĕ se petrecă fără ca sĕ fiă elŭ vĕḑutŭ.

(Va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 24 Augustŭ st. n 1887.

Rentă de aurŭ 5%	101 —
Rentă de hârtiă 5%	87.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150 04
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 75
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121 80
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124 60
Renta de hârtiă austriacă	81 60
Renta de arg. austr.	82.80
Renta de aurŭ austr.	112 —
Losurile din 1860	136.25
Acţiunile băncei austro-ungare	885 —
Act. băncel de creditŭ ung.	286.25
Act. băncel de creditŭ austr.	282 30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 94
Napoleon-d'orĭ	9 95
Mărcĭ 100 imp. germ.	61 52
Londra 10 Livres sterlinge	125 80

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 8 Augustŭ st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	$91\frac{1}{2}$	$92\frac{1}{2}$
Renta rom. amort. (5%)	95—	$95\frac{1}{2}$
» convert. (6%)	$88\frac{3}{4}$	$89\frac{1}{4}$
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	$104\frac{3}{4}$	$105\frac{1}{2}$
» „ „ (5%)	$89\frac{1}{2}$	$90\frac{1}{4}$
» » urban (7%)	$103\frac{1}{4}$	$103\frac{3}{4}$
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	$87\frac{1}{2}$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
» » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$14.\frac{1}{4}$	$15.\frac{3}{4}$
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 25 Augustŭ st. n. 1887

Bancnote românescĭ	Cump.	8.62	Vênd.	8.65
Argint românesc	»	8.55	»	8.60
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	10 00
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.28
Imperialĭ	»	10.20	»	10.26
Galbenĭ	»	5.90	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	108.—	»	$109\frac{1}{2}$
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Escriere de concursŭ.

Postulŭ de învĕţătorŭ, devenitŭ vacantŭ la scóla confesională gr. cat. din Telciu prin bolnăvirea, respective pensionarea actualului învĕţătorŭ, se va ocupa în anulŭ scolasticŭ 1887/8 prin unŭ învĕţătorŭ suplinitorŭ cu unŭ salarŭ anualŭ de 240 fl. v. a. de percipiatŭ în rate lunarĭ anticipative şi 20 fl. v. a. relutŭ de cortelŭ.

Cei ce dorescŭ a dobêndi acestŭ postŭ vorŭ înainta suplicele lorŭ subscrisului senatŭ scolasticŭ până la 15 Septemvre 1887. documentândŭ cualificaţiunea de învĕţătorŭ recerută prin lege.

Presidiulŭ senatului scolasticŭ confesionalŭ gr. cat.

Telciu, la 12 Augustŭ 1887.

Gregoriu Popŭ, preşedinte.

1—3

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea diarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delăturéze. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
„ şése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

„ pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ şése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.